

Kesahan dan Kebolehpercayaan Instrumen Mediasi Pengasuhan dan Gaya Keibubapaan Terhadap Pengasuhan Digital

DAYANGKU EGAWATY AWANG YUSOF
CHANG PENG KEE
MOHD AZUL MOHAMAD SALLEH
RACHEL CHAN SUET KAY
Universiti Kebangsaan Malaysia

ABSTRAK

Artikel ini membincangkan mengenai kesahan dan kebolehpercayaan instrumen untuk tujuan penilaian soal selidik kajian. Kesemua item dibina berdasarkan teori dan tinjauan literatur yang telah diperolehi dari dalam dan luar negara. Hasil kajian ini telah menghasilkan tujuh dimensi penting dalam melaksanakan pengasuhan digital ke atas perkembangan kanak-kanak menerusi dimensi mediasi aktif, mediasi sekatan, penggunaan bersama, membimbing, autoritarian, autoritatif dan permisif. Seramai tiga orang pakar telah terlibat sebagai penilai kesahan luaran, kesahan muka, dan kesahan kandungan. Hasil kebolehpercayaan instrumen kajian ini diukur dengan menggunakan kaedah ketekalan dalaman *Cronbach's Alpha* yang berada antara 0.7 dan 0.9. Manakala, kaedah pengukuran kuantitatif menerusi analisis awal dilakukan dengan menggunakan ujian *Kaiser-Meyer Olkin* (KMO) dan *Bartlett's Test of Sphericity* bagi menilai item-item tersebut sama ada perlu dikekalkan atau digugurkan. Pendekatan ini membenarkan penyingkiran item yang tidak mengikut syarat diagnosis yang telah dilakukan. Hasil analisis terakhir menunjukkan bahawa sebanyak 8 daripada 70 item telah digugurkan dan item selebihnya iaitu 62 item dikenal pasti sesuai untuk digunakan bagi mengukur dua konstruk iaitu mediasi pengasuhan dan gaya keibubapaan terhadap pengasuhan digital. Kajian rintis pula telah dilaksanakan terhadap 38 orang responden. Mereka terdiri daripada ibu bapa yang mempunyai anak seawal usia enam bulan hingga lima tahun di Taska dan Tadika Al-Fateh Sinar Genius, Putrajaya. Hasil kajian mendapati bahawa kesemua item yang dibina telah memenuhi ciri-ciri pengukuran sesebuah instrumen dan boleh digunakan sebagai alat untuk mengukur dalam pelaksanaan mediasi pengasuhan dan gaya keibubapaan terhadap pengasuhan digital ke atas perkembangan kanak-kanak.

Kata Kunci: *Kesahan dan kebolehpercayaan, instrumen, pengasuhan digital, mediasi pengasuhan, gaya keibubapaan.*

Validity and Reliability of a Measurement Instrument for Digital on Mediation and Parenting Style

ABSTRACT

This article discusses the validity and reliability of an instrument for survey research assessment purposes. All the items were built based on studies of theories and literature obtained locally and internationally. The research results reveal seven important dimensions in implementing digital parenting on children's development through active mediation, restrictive mediation, co-viewing, supervision, and authoritarian, authoritative and permissive parenting styles. Three experts were involved as evaluators of external

validity, face validity and content validity. Apart from these, instrument reliability was measured using Cronbach's Alpha internal consistency methods, which fell between 0.7 and 0.9. Meanwhile, quantitative measurement methods through a preliminary analysis by performing the *Kaiser-Meyer Olkin* (KMO) and *Bartlett's test of sphericity* were applied to evaluate each item and to determine whether it needed to be retained or dropped. This approach allows expulsion of items that do not follow the requirements based on the diagnosis. The final result of the analysis showed that 8 out of 70 items needed to be eliminated, while the rest of the 62 items were suitable to measure the two constructs, digital parental mediation and digital parenting style. A pilot study was conducted on 38 respondents who were parents with children aged six months to five years old at Taska dan Tadika Al-Fateh Sinar Genius, Putrajaya. Research results show that all the items built have fulfilled the measurement characteristics of an instrument, and can be used as a measurement tool in implementing digital parenting for children development.

Keywords: *Validity and reliability, instrument, digital parenting, parental mediation, parenting style.*

PENGENALAN

Tidak dapat dinafikan bahawa sebahagian besar daripada kebolehan dan kebijaksanaan seseorang anak dalam menggunakan peranti digital dengan baik berhubung kait dengan mediasi pengasuhan. Mediasi pengasuhan adalah amalan pengasuhan ibu bapa terhadap kanak-kanak yang menggunakan peranti digital. Pada zaman kini, dunia digital sedikit sebanyak telah mengubah landskap kehidupan sesebuah keluarga. Ibu bapa sering menggunakan peranti digital untuk mencari maklumat, menerima informasi, berinteraksi, dan berhubung dengan anak mereka. Menurut Nurhamizah dan Asbah (2019), kemajuan bidang teknologi seperti penggunaan peranti digital membuatkan penggunaannya dalam kehidupan seharian semakin penting. Namun begitu, penggunaan peranti digital yang kerap dapat menghilangkan minat anak-anak untuk bersosial dan terlibat dengan persekitaran mereka (Ummah, 2018). Disebabkan itu, peranti digital ini perlu difikirkan semula penggunaannya bagi memastikan ia digunakan dengan cara yang betul terutamanya kepada ibu bapa dan anak. Hal ini bagi mengelakkan ia disalahgunakan kerana media digital juga boleh menjadi cara yang berguna untuk menyediakan pendidikan kepada ibu bapa dalam mempengaruhi pengasuhan digital terhadap perkembangan anak mereka.

Menurut Akkaya et al. (2021), pengasuhan digital telah menjadi konsep penting dalam kehidupan yang telah berubah seiring dengan perkembangan teknologi. Pengasuhan digital bermaksud ibu bapa mengasuh anak dengan memberikan peranti digital (Rodhiya, 2020). Dalam pengasuhan digital, ibu bapalah yang mencorakkan amalan pengasuhan digital kepada anak mereka kerana seseorang anak lebih mudah terpengaruh dengan cara atau amalan yang diberikan oleh ibu bapa. Bujizen dan Valkenburg (2005) menegaskan bahawa ibu bapa mempengaruhi kelakuan anak dari saat mereka dilahirkan. Ibu bapa memberikan pengasuhan digital agar dapat menyalurkan maklumat dan manfaat kepada anak seperti pendidikan media. Selain itu, ia juga memudahkan ibu bapa melaksanakan tugas harian di rumah tanpa diganggu oleh anak. Namun begitu, dalam pengasuhan digital ini juga, ibu bapa perlu memberikan batasan yang jelas kepada anak mereka mengenai perkara yang boleh dan tidak boleh dilakukan ketika menggunakan peranti digital (Palupi, 2015). Ini kerana, mediasi pengasuhan yang betul terhadap pengasuhan digital akan memberikan kesan yang positif terhadap perkembangan kanak-kanak seperti dapat meningkatkan kemahiran kognitif dan komunikasi. Jurang pengetahuan yang paling

jelas dalam permasalahan kajian ini ialah umur generasi pengguna peranti digital. Kajian sebelum ini kebanyakannya hanya memfokuskan kepada kanak-kanak berumur tujuh tahun ke atas, iaitu murid sekolah rendah dan remaja. Perkara ini disokong oleh Valkenburg dan Piotrowski (2017) iaitu penumpuan kajian terhadap kanak-kanak di bawah usia dua tahun belum banyak dilakukan walaupun anggaran usia kanak-kanak mula menggunakan media adalah antara tiga hingga lima bulan. Oleh yang demikian, dalam kajian ini penyelidik memfokuskan kepada kanak-kanak seawal usia enam bulan hingga lima tahun dalam konteks negara Malaysia. Hal ini disebabkan oleh usia enam bulan hingga lima tahun merupakan masa keemasan bagi kanak-kanak kerana ia merupakan tempoh di mana otak dan perkembangan fizikal mereka mengalami pertumbuhan yang sangat pesat, iaitu pelbagai asas pembangunan dan pertumbuhan terbentuk terutamanya dari sudut kecerdasan.

Objektif kajian ini adalah untuk menentukan kesahan dan kebolehpercayaan instrumen mediasi pengasuhan dan gaya keibubapaan terhadap pengasuhan digital ke atas perkembangan kanak-kanak. Secara khususnya, tujuan kajian yang pertama adalah untuk menentukan kesesuaian item dengan konstruk mediasi pengasuhan dan gaya keibubapaan melalui kesahan pakar. Manakala, tujuan yang kedua ialah menentukan nilai kebolehpercayaan instrumen melalui analisis pekali *Cronbach's Alpha* dan analisis awal ujian *Kaiser-Meyer Olkin (KMO)* dan *Bartlett's Test of Sphericity*.

Penyelidik membuat penentuan instrumen dalam menghasilkan instrumen soal selidik. Penyelidik telah membina instrumen soal selidik daripada pembacaan jurnal dan menyesaikannya untuk mengukur konstruk. Setelah instrumen selesai dibangunkan, penyelidik mendapatkan pengesahan daripada tiga orang pakar. Justeru, kajian rintis ini dilaksanakan bagi mengesahkan instrumentasi yang dapat memenuhi objektif kajian di samping dapat memberikan peluang kepada ibu bapa untuk memperbaiki kekurangan dan kelemahan dalam pengasuhan digital terhadap anak. Instrumentasi ini juga boleh dijadikan sebagai sumber rujukan ibu bapa, penjaga, pengasuh dan masyarakat dalam merancang strategi pengasuhan digital yang lebih baik dan efisien. Sehubungan dengan itu, kajian ini turut bertujuan untuk mengukur kebolehpercayaan pemboleh ubah mediasi pengasuhan dan gaya keibubapaan terhadap pengasuhan digital ke atas perkembangan kanak-kanak.

SOROTAN LITERATUR

Era digital dan teknologi telah membawa kepada peningkatan kadar penembusan jalur lebar nasional internet dan peranti mudah alih terhadap seluruh isi rumah. Dengan itu, ibu bapa telah mengintegrasikan peranti mudah alih ini ke dalam kehidupan mereka dan perkara inilah yang mendorong kepada pendedahan penggunaan peranti digital terhadap kanak-kanak (Crystal & Hon, 2021) dan seterusnya pengasuhan digital. Pengasuhan digital dalam kehidupan kanak-kanak memainkan peranan yang kritikal dalam pembentukan perkembangan mereka dari segi sosial, emosi, fizikal, akademik dan kognitif. Dalam kajian ini, penyelidik telah menggunakan teori mediasi pengasuhan yang telah diaplikasikan terhadap media baharu oleh Livingstone dan Helspher (2008). Teori mediasi pengasuhan mengetengahkan kepentingan komunikasi interpersonal antara ibu bapa dan anak melalui penggunaan peranti digital. Selain itu, ia juga mengetengahkan kepentingan interaksi ibu bapa dan anak dalam penggunaan media supaya kesan negatif media terhadap perkembangan kesihatan fizikal, psikologi dan emosi anak dapat

dikurangkan. Mediasi pengasuhan dapat mewujudkan persekitaran yang berbeza untuk anak-anak ketika mereka menggunakan peranti digital seterusnya membantu proses sosialisasi. Dalam kajian ini, penyelidik menggunakan empat dimensi dalam teori mediasi pengasuhan iaitu mediasi aktif, mediasi sekatan, penggunaan bersama dan membimbing.

Mediasi aktif adalah komunikasi yang melibatkan perbualan, perbincangan, komunikasi interpersonal serta kepentingan dialog antara ibu bapa dan anak. Ia adalah salah satu amalan mediasi pengasuhan dan merupakan strategi kepada ibu bapa untuk memberikan sokongan moral dan sosial serta menekankan anak mereka supaya berfikir kritis dan kognitif dalam pendidikan media. Vijayalakshmi et al. (2020) mendefinisikan mediasi aktif sebagai penglibatan dan interaksi ibu bapa dengan anak-anak terhadap topik isi kandungan dan penggunaan internet serta topik-topik lain yang berkaitan. Manakala, Padilla-Walker dan Coyney (2011) pula mendefinisikan mediasi aktif sebagai panduan dan nasihat yang diberikan oleh ibu bapa melalui perbincangan aktif dengan anak semasa berada atas talian dengan menggunakan peranti digital. Mediasi aktif juga merupakan perbualan yang dilakukan oleh ibu bapa bersama anak mereka bagi menjelaskan dan membincangkan aspek kandungan yang diingini serta kelakuan penggunaan media yang sesuai (Shin et al., 2012).

Manakala, mediasi sekatan pula ialah ibu bapa menetapkan peraturan dan menyekat penggunaan peranti digital seperti kandungan media, jumlah masa dan aktiviti yang terdapat di dalam peranti yang digunakan. Ibu bapa juga menyekat penggunaannya bagi menerangkan jenis kandungan, memberikan bimbingan dan berkongsi dengan kanak-kanak. Hwang et al. (2017) menjelaskan bahawa mediasi sekatan memberikan tumpuan kepada penetapan peraturan untuk kegunaan media terhadap peranti digital khususnya terhadap jumlah waktu dan jenis kandungan. Selain itu, Van dan Van (2017) pula menyatakan bahawa mediasi sekatan berlaku apabila ibu bapa menerangkan kandungan media bagi memberikan bimbingan pengajaran atau berkongsi pendapat mereka untuk memberikan kelulusan kepada kanak-kanak. Pengasuhan digital yang diberikan oleh ibu bapa yang mengamalkan mediasi sekatan mampu mengelakkan kanak-kanak daripada terdedah kepada penggunaan internet yang keterlaluan dan kandungan yang tidak bersesuaian.

Seterusnya, penggunaan bersama merujuk kepada menggunakan atau bermain bersama untuk berkongsi peranti digital dan media. Penggunaan bersama adalah gaya mediasi pengasuhan yang sering disebut sebagai “melihat bersama” dalam penyelidikan mengenai penggantian menonton televisyen atau “bermain bersama” untuk permainan video. Manakala, Adi (2017) pula menegaskan bahawa penggunaan bersama adalah melakukan aktiviti penggunaan peranti digital secara bersama antara anak dan ibu bapa. Ibu bapa yang melayari internet bersama anak-anak akan merasai kehadiran kedua orang tua di sisi mereka. Penggunaan bersama ibu bapa boleh menguatkan hubungan antara ibu bapa dan anak (Nathanson 2002). Ibu bapa perlu menemani anak-anak dan menggunakan peranti digital bersama-sama, tetapi tidak semestinya membincangkan kandungan (Coyne et al., 2011). Hal ini bermakna, ibu bapa hanya perlu menemani anak-anak dan tidak perlu berbincang ketika menggunakan peranti digital.

Dimensi yang keempat daripada teori mediasi pengasuhan pula adalah membimbing. Membimbing bermaksud ibu bapa perlu ada berdekatan dengan anak ketika menggunakan peranti digital melalui pengasuhan digital. Maksud ini diperkuatkan lagi dengan hujah Nikken dan Schols (2015) yang mengatakan bahawa membimbing merujuk kepada ibu bapa duduk

berdekatan untuk membimbing kanak-kanak apabila menggunakan skrin elektronik sendiri. Manakala, Nouwen et al. (2017) pula menyatakan bahawa membimbing bermaksud ibu bapa mengawasi penggunaan peranti digital anak-anak mereka apabila memutuskan untuk memberikan pengasuhan digital. Oleh kerana kanak-kanak sekarang mula menggunakan peranti digital seawal usia enam bulan, ibu bapa terutamanya yang mempunyai anak-anak kecil diharapkan dapat membimbing dan mempertimbangkan nilai penggunaan peranti digital untuk perkembangan kanak-kanak (Brown & Council on Communications and Media, 2016; Australian Government, 2014) bagi mendapatkan kepuasan yang positif dalam pengasuhan digital terhadap perkembangan kanak-kanak kelak.

Mengikut peredaran zaman, mediasi pengasuhan kini telah dipengaruhi oleh teknologi komunikasi baharu iaitu penggunaan peranti digital (Baran & Davis, 2014). Tanpa sedar, penggunaan peranti digital secara berlebihan memberikan kesan kepada kesihatan dan perkembangan neuron anak. Hal ini disebabkan penggunaan peranti digital yang terlalu lama dan berlebihan boleh mengganggu perkembangan seimbang yang melibatkan fizikal, emosi, mental (kognitif) dan sosial (Abdul et al., 2019) terhadap anak. Masalah akan menjadi besar jika ibu bapa tidak menghiraukan cara atau amalan mereka semasa menggunakan media untuk tujuan kekeluargaan dan pembangunan yang positif terhadap perkembangan kanak-kanak. Ini kerana, terdapat ibu bapa yang selalunya tidak memberikan perhatian yang sewajarnya terhadap tekanan sosial kanak-kanak melalui amalan ibu bapa terhadap pengasuhan digital (Yang & Schaniger, 2010). Justeru, penyelidik cenderung dan prihatin mengenai perkara ini terutamanya kesan negatif media terhadap pemprosesan maklumat dan pembangunan kognitif perkembangan kanak-kanak.

Menurut Laporan Tinjauan Kebangsaan Kesihatan dan Morbiditi (NHMS) 2017 oleh Institusi Kajian Umum (IKU), Kementerian Kesihatan melalui Berita Nasional (2018) menunjukkan bahawa penggunaan peranti digital yang digunakan bagi melayari internet adalah telefon pintar sebanyak 94 peratus, komputer 62 peratus dan tablet 31 peratus. Perkara ini juga disokong oleh tinjauan yang telah dilakukan oleh Lembaga Penduduk dan Pembangunan Keluarga Negara (LPPKN) di Lembah Klang iaitu 78.3 peratus ibu bapa membenarkan anak-anak memiliki peranti digital peribadi (Berita Nasional, 2018). Oleh hal yang demikian, pengasuhan digital yang diberikan kepada kanak-kanak seawal usia enam bulan hingga lima tahun mampu meninggalkan kesan baik ataupun buruk terhadap mereka.

Amalan pengasuhan anak-anak masa kini lebih memfokuskan kepada amalan pengasuhan digital iaitu dengan menggunakan peranti digital. Perkembangan teknologi yang berlaku dalam kehidupan dewasa kini menyebabkan komunikasi lisan semakin berkurangan di antara ibu bapa dan anak. Ibu bapa semakin sukar untuk terlibat dalam komunikasi dua hala dengan anak-anak mereka. Hal ini bertepatan dengan kajian Hermawati et al. (2018) yang menunjukkan bahawa kanak-kanak yang menggunakan peranti digital lebih daripada tiga jam sehari akan berhadapan kelewatan bahasa dan kurang perhatian. Menurut beliau, sebanyak 66.6 peratus kanak-kanak tidak mempunyai hubungan komunikasi dengan ibu bapa, malah anak juga menunjukkan ciri-ciri hiperaktif semasa mereka menggunakan peranti digital. Perkembangan teknologi ini juga menyebabkan ibu bapa perlu bersaing dengan teknologi yang merupakan sebahagian daripada kehidupan kanak-kanak pada masa kini (Subrahmanyam & Greenfield, 2008). Oleh itu, ibu bapa perlu menyesuaikan amalan pengasuhan digital seperti mengawasi, membimbing dan

melaksanakan rancangan untuk mengurus penggunaan internet dan peranti digital anak-anak mereka (Hsieh et al., 2019).

Setiawan (2017) menjelaskan bahawa ibu bapa merupakan sahabat utama untuk kanak-kanak apabila menggunakan teknologi dengan matlamat agar kanak-kanak tidak ketagihan dengan peranti digital. Namun begitu, perubahan amalan pengasuhan ini mengubah peranan ibu bapa sebagai pengasuh utama dalam memberikan pengasuhan digital yang sewajarnya kepada kanak-kanak. Kecanggihan era digital dilihat sangat memberi kesan kepada tingkah laku dan moral mereka serta fenomenanya dilihat agak membimbangkan. Oleh itu, ibu bapa memainkan peranan yang penting memberikan pengasuhan digital yang sewajarnya dalam menentukan nilai-nilai yang diperolehi oleh kanak-kanak (Aslan, 2019). Peranan ibu bapa juga perlu dikaji mengikut konteks negara Malaysia hasil daripada perubahan pengasuhan kepada pengasuhan digital.

Seterusnya, pengasuhan digital yang diberikan kepada kanak-kanak juga boleh menyebabkan kanak-kanak berhadapan dengan masalah rabun jauh dalam usia yang masih terlalu muda (Bernama, 2020). Kenyataan ini juga disokong dengan kajian yang dijalankan di Asia Timur, Singapura dan Taiwan. Keputusan mendapati bahawa kanak-kanak yang mengalami rabun meningkat sehingga 85 peratus. Kanak-kanak ini berpotensi akan mengalami masalah rabun silau atau 'astigmatism' yang berpunca daripada pengasuhan digital yang diberikan oleh ibu bapa kepada anak menggunakan peranti digital dalam keadaan berbaring, mengiring atau meniarap dalam suatu tempoh yang lama. Isu kanak-kanak rabun ini juga terus meningkat daripada 25 peratus kepada 41.6 peratus di Amerika Syarikat (Naquih Nahar et al., 2017).

Sehubungan dengan itu, terdapat banyak lagi permasalahan yang timbul dalam pengasuhan digital yang diberikan oleh ibu bapa kepada anak-anak. Penggunaan peranti digital yang keterlaluan boleh menimbulkan masalah yang serius terhadap perkembangan saraf motor kanak-kanak. Ini kerana, aktiviti yang memerlukan sentuhan kerap pada skrin telefon bimbit dan tablet menyebabkan kemahiran motor halus seperti jari kanak-kanak kurang berkembang. Kajian di Amerika Syarikat yang dijalankan terhadap kesihatan kanak-kanak menunjukkan bahawa penggunaan peranti digital dalam kalangan anak-anak yang berumur dua tahun ke atas adalah tidak sesuai kerana boleh melemahkan otot jari dan tangan yang diperlukan untuk menulis (Siti Aisyah, 2014).

Masalah ini juga timbul apabila kanak-kanak tidak lagi didedahkan dengan aktiviti bersama alam semula jadi seperti menguli tanah liat, menyentuh rumput dan pelbagai aktiviti tetapi hanya dengan menyentuh skrin peranti digital sahaja. Hal ini boleh mengakibatkan "*motor skill*" dan "*sensor skill*" mereka tidak berkembang dengan baik. Hal ini disokong oleh Sundus (2018) yang mengatakan bahawa kekurangan pergerakan anggota badan semasa menggunakan peranti digital akan menyebabkan perkembangan kanak-kanak terbantut dan memberikan kesan terhadap pencapaian akademik. Perkara ini juga memberikan kesan kepada proses perkembangan tumbesaran dan perkembangan fizikal mereka apabila meningkat dewasa kelak. Oleh itu, bermain secara alami adalah aktiviti yang membolehkan kanak-kanak dapat melihat dunia tempat mereka hidup melalui pengalaman sendiri dan seterusnya menyumbang kepada perkembangan gaya hidup sihat (Aksoy & Dere Ciftci, 2020).

Selain itu, Zainuddin (2018) dalam artikelnya yang dikeluarkan oleh Berita Harian Online bertarikh 28 Januari 2018 bertajuk Apabila Media Sosial "Menguasai" Tidur menyatakan bahawa satu kajian dari Kanada telah mendedahkan tempoh tidur kanak-kanak yang semakin merosot

akibat ledakan teknologi maklumat. Mengikut kajian jurnal artikel kesihatan *Acta Paediatrica* pula, penggunaan media sosial yang berlebihan telah mengakibatkan waktu tidur kanak-kanak berkurangan. Penyelidikan terbaharu yang dilakukan terhadap seramai 5,242 orang pelajar di Ontario itu mendapati bahawa sebanyak 63.6 peratus daripada mereka adalah berusia 11 tahun hingga 20 tahun dan mereka mendapat tidur yang kurang daripada tempoh masa yang disarankan. Tempoh masa tidur yang disyorkan oleh pakar kesihatan ialah 11 hingga 12 jam sehari untuk kanak-kanak berumur tiga tahun hingga lima tahun, remaja sembilan hingga 10 jam dan dewasa termasuk golongan orang tua tujuh jam sehingga lapan jam. Sehubungan dengan itu, hasil daripada laporan ini menunjukkan bahawa terdapat kebimbangan sekiranya kanak-kanak terlalu sibuk melayari Internet. Jika perkara ini tidak dikawal, ia boleh menyebabkan terhasilnya generasi lesu dalam menjalani kehidupan seharian kerana mereka hanya aktif di alam maya.

Kemudian, fenomena pengasuhan digital ini telah menjadi satu kepuasan berhubung dengan tanggungjawab ibu bapa terhadap pengasuhan anak (Mounton & Tuma, 1998) dalam pengasuhan digital. Norhasliza (2017) telah menjelaskan kupasan daripada Dekan Sekolah Sains Sosial, Kolej Antarabangsa Yayasan Melaka iaitu Dr. Bustam Kamri yang menyatakan bahawa pakar keibubapaan menganggap peranti digital sebagai sogokan kepada anak-anak tetapi memberikan satu kepuasan kepada ibu bapa kerana dapat menyelesaikan masalah gangguan daripada anak. Hal ini menjurus kepada kanak-kanak terlalu fokus dalam menumpukan perhatian kepada peranti digital tanpa mempedulikan persekitarannya. Perkara ini menyebabkan berlakunya kesan negatif terhadap perkembangan anak-anak. Hal ini juga di sokong oleh Napitupulu et al. (2020) yang menjelaskan bahawa penggunaan peranti digital secara tidak langsung boleh menjejaskan perkembangan kanak-kanak.

Kesan daripada amalan pengasuhan digital, ia telah menjauhkan komunikasi antara ibu bapa, anak dan persekitaran. Justeru, ibu bapa perlu memainkan peranan dalam memastikan berlakunya proses komunikasi antara mereka dan anak serta persekitarannya melalui pengasuhan digital yang diberikan kepada anak. Selain itu, untuk lebih berkesan, komunikasi antara ibu bapa dan anak-anak haruslah berlaku dalam tempoh masa yang panjang (Bronfenbrenner, 1986) kerana ia turut memainkan peranan penting dalam perkembangan kanak-kanak seawal usia enam bulan hingga lima tahun.

Sehubungan dengan itu, penyelidik juga telah menggunakan faktor lain untuk kajian ini. Faktor lain tersebut ialah aspek gaya keibubapaan iaitu autoritarian, autoritatif dan permisif. Autoritarian merupakan gaya yang membatasi dan mengutamakan disiplin tinggi di mana ibu bapa selalunya memaksa anak mereka untuk mengikut peraturan dan menghormati pekerjaan ibu bapa (Baumrind, 1971; Santrock, 2007; Nurul & Manisah, 2021). Cara ini menjelaskan bahawa ibu bapa sangat tegas dengan disiplin yang ditetapkan kepada anak-anak mereka dan peraturan perlu dipatuhi semasa memberikan pengasuhan digital bagi melindungi anak mereka daripada masalah tingkah laku semasa menggunakan peranti digital (Azizi et al., 2018).

Autoritatif pula merupakan ibu bapa yang bersifat tegas dengan cara memberikan pengawasan tetapi menggunakan cara yang fleksibel dengan membuat tuntutan atau kemahuan yang munasabah terhadap anak (Christina et al., 2014). Oleh itu, penyelidik berpendapat bahawa ibu bapa autoritatif ini bersifat tegas dan rasional serta mampu memberikan pengasuhan digital dengan proses pembelajaran lebih berkesan, interaktif dan menyeronokkan. Dengan cara ini,

kanak-kanak lebih berdisiplin dan mendengar arahan ibu bapa dengan lebih baik semasa diberikan pengasuhan digital (Konok et al., 2018).

Manakala, permisif pula merupakan bentuk perlakuan ibu bapa yang kebiasaannya memberikan kebebasan penuh kepada anak-anak tanpa kawalan (Wulandari et al., 2018; Viswanath et al., 2020). Ibu bapa yang mengamalkan gaya asuhan permisif ini memberikan tanggungjawab sepenuhnya terhadap pengasuhan digital kepada kanak-kanak untuk memberikan peluang kepada mereka agar meningkatkan kemahiran inovasi dan pemikiran kritis untuk menjadi seorang individu yang lebih bijak. Namun begitu, kebebasan yang keterlaluan terhadap penggunaan peranti digital akan mendatangkan kesan negatif terhadap perkembangan fizikal mereka. Hal ini bertepatan dengan kenyataan Raja dan Nagasubramani (2018) yang menjelaskan bahawa kanak-kanak akan menjadi semakin obses terhadap penggunaan peranti digital jika mereka hanya dibiarkan bermain tanpa pengawasan dan pengasuhan digital yang betul oleh ibu bapa.

METODOLOGI

Kajian rintis ini dijalankan bagi menguji kebolehpercayaan soal selidik. Dalam hal ini, penyelidik menitikberatkan faktor yang boleh mempengaruhi kebolehpercayaan dan kesahan soal selidik seperti bilangan item, pemilihan item, ciri kesamaan item, jangka masa mengisi borang selidik, kecelaruan pembinaan item, tindak balas responden dan juga kelemahan mentadbir instrumen kajian.

Penyelidik telah membina instrumen soal selidik berdasarkan tinjauan literatur kajian-kajian lepas. Antaranya ialah Austin (1993) yang bertajuk *Exploring the Effect of Active Parental Mediation of Television Content*. Kajian tersebut menggunakan kaedah kuantitatif dan dilakukan kepada 346 orang responden panel remaja. Ia dijalankan di dua buah sekolah di Francisco Bay Area dan dilakukan semasa kempen presiden A.S 1988. Livingstone dan Helsper (2008) menerusi kajian mereka *Parental Mediation of Children's Internet Us* pula meneliti peraturan ibu bapa terhadap aktiviti dalam talian kanak-kanak dan remaja. Tinjauan nasional dilakukan ke atas 1511 orang kanak-kanak berusia 12 tahun sehingga 17 tahun.

Seterusnya, kajian yang dijalankan oleh Chen dan Chng (2016) bertajuk *Active and Restrictive Parental Mediation Over Time: Effects on Youths' Self-regulatory Competencies and Impulsivity* dilakukan dengan kaedah pengambilan sampel kluster dua tahap bagi memilih 14 buah sekolah rendah dan 14 buah sekolah menengah secara rawak untuk menyertai tinjauan dalam talian selama tiga tahun berturut-turut. Namun, kajian ini lebih memfokuskan kepada kanak-kanak berusia enam bulan hingga lima tahun. Justeru, pengkaji telah merujuk kajian-kajian ini serta membuat pengubahsuaian mengikut kesesuaian kajian.

Dalam hal ini, penyelidik telah mendapatkan khidmat pengesahan borang soal selidik daripada tiga orang pakar mengikut bidang masing-masing sebelum kajian rintis dijalankan. Antara institusi dan pakar yang terlibat dalam khidmat pengesahan borang soal selidik ialah pertama, Universiti Malaysia Kelantan, di mana bidang kepakaran adalah media baharu dan masyarakat. Kedua, Universiti Kebangsaan Malaysia, iaitu bidang kepakaran psikologi penderaan dan pengabaian kanak-kanak. Ketiga, Universiti Kebangsaan Malaysia dalam bidang kepakaran psikologi klinikal. Tujuan penyelidik mendapatkan khidmat pengesahan instrumen kajian adalah

untuk memastikan bahawa item-item yang terkandung di dalam soal selidik tersebut mempunyai kesahan luaran, kesahan muka dan kesahan kandungan.

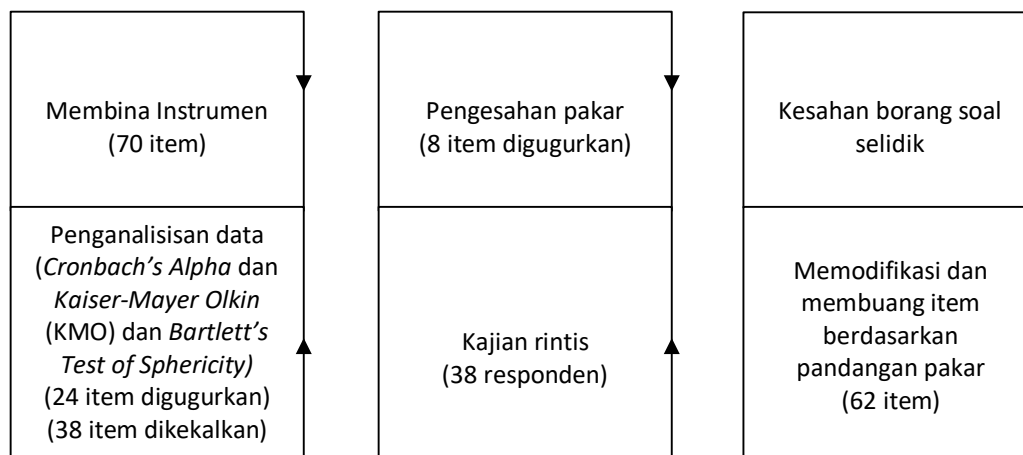
Pada awalnya, sebanyak 70 item telah dibina dalam instrumen kajian ini dengan pecahan kepada dua konstruk berserta bilangan item tertentu iaitu mediasi pengasuhan (36 item) dan gaya keibubapaan (34 item). Pemberat bilangan item yang dibina dilakukan dilihat berbeza-beza kerana bersandarkan kepada kesesuaian tinjauan literatur yang telah dilakukan oleh penyelidik.

Hasil penelitian ketiga-tiga pakar berkenaan, sebanyak 70 item daripada konstruk mediasi pengasuhan dan gaya keibubapaan telah dimurnikan dan sebanyak lapan item telah digugurkan. Ia menjadikan hanya 62 item yang dikekalkan. Selain itu, penelitian ketiga-tiga pakar juga telah memastikan bahawa item yang terkandung di dalam soal selidik tersebut mempunyai kesahan luaran, kesahan muka dan kesahan kandungan. Seterusnya, setelah mendapatkan khidmat pengesahan soal selidik dan memastikan semua item telah dimurnikan, kajian rintis yang sebenar dijalankan.

Kajian rintis yang dijalankan adalah kajian tinjauan yang melibatkan kaedah kuantitatif yang menggunakan soal selidik. Menurut Leedy dan Ormrod (2000) kajian kuantitatif adalah khusus untuk mengukur dan uji kaji kerana ia dibina di atas teori yang sedia ada.

Data kuantitatif dikumpulkan melalui soal selidik. Penyelidik telah mengedarkan set borang soal selidik tetapi mendapat pulangan sebanyak 38 buah borang sahaja. Namun begitu, jumlah itu sudah mencukupi kerana menurut Johanson dan Brooks (2010), minimum responden seramai 30 orang sudah mencukupi untuk dianalisa kesahan dan kebolehpercayaan dalam kajian awal. Penyelidikan ini menggunakan persampelan bertujuan (*purposive sampling*) yang mana populasi ini hanya difokuskan kepada keluarga iaitu ibu bapa yang mempunyai anak berusia enam bulan hingga lima tahun. Kajian rintis ini telah dijalankan di Taska dan Tadika Al- Fateh Sinar Genius, Putrajaya.

Ia telah dijalankan pada awal September 2020. Pelaksanaan keseluruhan untuk kajian rintis ini pula mengambil masa selama lapan bulan. Sehubungan dengan itu, kerangka kajian boleh difahami dengan merujuk pada Rajah 1.

Rajah 1: Kerangka kajian

Seterusnya, pecahan bahagian borang soal selidik dapat dilihat seperti di dalam Jadual 1.

Jadual 1: Kandungan soal selidik dan bilangan item

Konstruk	Dimensi	Jumlah
Mediasi Pengasuhan	Mediasi Aktif	9
	Mediasi Sekatan	8
	Penggunaan Bersama	9
	Membimbing	8
Gaya Keibubapaan	Autoritarian	10
	Autoritatif	10
	Permisif	8
Jumlah		62

Selain itu, penyelidik juga telah menggunakan Skala Likert bagi mengukur mediasi pengasuhan terhadap pengasuhan digital ke atas perkembangan kanak-kanak. Skala *Likert* telah direka bentuk oleh Rensis Likert pada tahun 1932. Skala jenis ini digunakan kerana ia merupakan skala penarafan data ordinal di dalam kerja sains sosial. Skala ini ditandakan dengan lima (5) anggaran ukuran jawapan iaitu 1=sangat tidak setuju, 2=tidak setuju, 3=agak setuju, 4=setuju, dan 5=sangat setuju.

DAPATAN KAJIAN DAN PERBINCANGAN

Dalam analisis awal, penyelidik telah menggunakan pekali kebolehpercayaan item-item dalam soal selidik. Data yang diperolehi melalui kajian rintis ini dianalisis menggunakan SPSS versi 26. Peringkat kajian rintis ini amat penting dilakukan supaya instrumen yang dibina mampu digunakan untuk mengukur pandangan responden sebenar yang berkaitan dengan kajian.

Sehubungan dengan itu, hasil pengujian kebolehpercayaan instrumen dilakukan dengan menghitung nilai *Cronbach's Alpha*. Nilai *Cronbach's Alpha* adalah sangat sesuai digunakan untuk menilai kebolehpercayaan (*reliability*) pemboleh ubah. Kajian ini boleh dijadikan sandaran awal atau rujukan awal dalam menilai kesesuaian dan mengukur kesesuaian pemboleh ubah yang dibangunkan bagi pengukuran hubungan mediasi pengasuhan dan gaya keibubapaan terhadap pengasuhan digital ke atas perkembangan kanak-kanak.

Kebolehpercayaan merupakan satu kaedah utama dalam penyelidikan sains sosial yang menjadi ketetapan dalam aspek kualiti yang begitu penting dalam pengukuran kajian. Kajian kebolehpercayaan instrumen ini amat penting bagi mempertahankan kejituan soal selidik daripada terdedah kepada kecacatan. Kebiasaannya, penyelidik dan para sarjana sains sosial sangat menitikberatkan kebolehpercayaan dalam membina dan menilai pengukuran. Hal ini disokong oleh Rosseni et al. (2009) yang menyatakan bahawa semakin tinggi nilai dan tahap kebolehpercayaan soal selidik, maka semakin jitu data yang diperolehi.

Manakala, Patton (2002) pula menyatakan pendapat bahawa kebolehpercayaan merupakan faktor yang harus diambil berat dalam penyelidikan kuantitatif semasa menjalankan kajian, menganalisis keputusan dan menilai kuantiti kajian. Sehubungan dengan itu, bahagian ini melaporkan tentang kebolehpercayaan dan kesahan alat ukur serta ujian awal iaitu kajian rintis yang digunakan dalam kajian ini.

Tahap kebolehppercayaan kajian dapat ditentukan dengan menggunakan interpretasi nilai *Cronbach's Alpha* yang mempunyai julat antara 0.00 hingga 1.0. Sekiranya nilai julat menghampiri 1.0, ia menunjukkan tahap kebolehppercayaan berada pada tahap baik, tinggi dan berkesan. Manakala, julat menghampiri 0.00 pula, ia menggambarkan tahap kebolehppercayaan yang rendah (Yusof, 2004).

Selain itu, pekali kebolehppercayaan yang dapat diterima ialah 0.7 hingga 0.9 dan ia menunjukkan soalan yang telah direka bentuk oleh penyelidik mempunyai tahap kebolehppercayaan dan kesahan yang tinggi (Taber, 2018).

Sehubungan dengan itu, jadual interpretasi skor untuk *Cronbach's Alpha* oleh Bond dan Fox (2015) dapat dirujuk seperti jadual di bawah.

Jadual 2: Jadual interpretasi skor *Cronbach's Alpha* (Bond & Fox, 2015)

Skor <i>Cronbach's Alpha</i>	Tahap Kebolehppercayaan
0.80 hingga 1.0	Sangat baik dan efektif tahap konsistensi yang tinggi
0.7 hingga 0.80	Baik dan boleh diterima
0.6 hingga 0.7	Boleh diterima
<0.6	Item perlu dibaiki
<0.5	Item perlu digugurkan

Nilai kebolehppercayaan bagi setiap dimensi dapat dirumuskan seperti Jadual 3 di bawah. Hasil nilai dapatan kajian menunjukkan ringkasan statistik nilai kebolehppercayaan responden (*person reliability*) yang boleh diterima. Nilai kebolehppercayaan memperoleh nilai *Cronbach's Alpha* mediasi aktif (0.948), mediasi sekatan (0.926), penggunaan bersama (0.773), membimbing (0.881), autoritarian (0.825), autoritatif (0.908) dan permisif (0.803).

Jadual 3: Nilai *Cronbach's Alpha*

Dimensi	<i>Cronbach's Alpha</i>
Mediasi Aktif	0.948
Mediasi Sekatan	0.926
Penggunaan Bersama	0.773
Membimbing	0.881
Autoritarian	0.825
Autoritatif	0.908
Permisif	0.803

Hasil dapatan menunjukkan item bagi soal selidik ini mempunyai tahap kebolehppercayaan yang tinggi dan sesuai digunakan dalam kajian yang ingin dijalankan. Justeru, berdasarkan hasil nilai dapatan kajian ini, ia menunjukkan bahawa instrumen berada dalam keadaan sangat baik dan efektif dengan tahap konsisten yang tinggi sekali gus boleh digunakan dalam penyelidikan sebenar (Bond & Fox, 2015).

Setelah kajian rintis dijalankan dan dianalisis, sebanyak 62 item daripada konstruk mediasi pengasuhan dan gaya keibubapaan telah dimurnikan. Sebanyak 24 item telah dibuang, menjadikan hanya 38 item sahaja yang dikekalkan dan segala keterangan item yang dibuang dijelaskan di dalam bahagian berikutnya.

Pembuangan item ini adalah relevan berikutan dianggarkan pemboleh ubah pendam yang paling sesuai adalah antara tiga hingga lima. Dalam hal ini, penggunaan bilangan pemboleh ubah indikator yang benar-benar dapat mewakili setiap pemboleh ubah pendam adalah lebih sesuai daripada menggunakan sebilangan pemboleh ubah indikator yang banyak. Bagi pemboleh ubah pendam yang diwakili oleh banyak pemboleh ubah indikator, pemboleh ubah indikator tersebut boleh digabungkan (Chua, 2009).

KEPUTUSAN KEBOLEHPERCAYAAN ITEM KAJIAN

Keputusan kebolehpercayaan untuk tiga alat ukur yang digunakan dalam kajian ini akan dilaporkan mengikut empat dimensi bagi konstruk mediasi pengasuhan dan tiga dimensi bagi konstruk gaya keibubapaan. Secara umum, keputusan kebolehpercayaan untuk tujuh dimensi tersebut menunjukkan nilai kebolehpercayaan dengan pembuatan faktor kurang daripada <0.50 .

Selain itu, penyelidik juga telah menjalankan analisis data faktor *Data Reduction Factor* terhadap kesemua pemboleh ubah. Tujuan analisis ini dilakukan adalah untuk menentukan faktor kritikal dalam keseluruhan data yang diperolehi. Analisis awal adalah dengan melakukan ujian *Kaiser-Mayer Olkin* (KMO) dan *Bartlett's Test of Sphericity*. Ujian KMO bertujuan untuk mengetahui sama ada data yang dianalisis mencukupi dalam terma pengagihan nilai, yang mana nilai yang diterima mestilah lebih daripada 0.5. Penggunaan kaedah *Bartlett's Test of Sphericity* pula adalah untuk menentukan korelasi matrik sebelum analisis dilakukan pada peringkat berikutnya.

Selanjutnya, data akan diekstrak dengan menggunakan faktor diekstrak. Faktor yang diekstrak dengan nilai yang tinggi menunjukkan faktor adalah kritikal. Bagi menentukan bilangan faktor, *eigenvalues* dan peratus varians telah digunakan. Dalam *eigenvalues* faktor mempunyai *relative* atau hubungan yang tinggi akan dikekalkan manakala faktor yang mempunyai faktor yang rendah akan dibuang. Dalam hal ini, faktor yang melebihi 1.0 sahaja dikekalkan (Kasier, 1960). Bagi peratus varians, faktor diekstrak pula hendaklah sekurang-kurangnya 60 peratus daripada keseluruhan varians. Berikut adalah keputusan kebolehpercayaan alat ukuran tersebut.

KEPUTUSAN KEBOLEHPERCAYAAN TEORI MEDIASI PENGASUHAN

Analisis faktor pertama telah dijalankan bagi mengukur konstruk mediasi pengasuhan yang mengandungi empat pemboleh ubah eksogen iaitu mediasi aktif, mediasi sekatan, penggunaan bersama dan membimbing. Jadual 4 di bawah menunjukkan ujian dan kesesuaian pemboleh ubah untuk menganalisis faktor dalam konstruk model pengukuran mediasi pengasuhan. Ujian *Kaiser-Mayer Olkin* (KMO) mendapati mediasi aktif=0.87, mediasi sekatan=0.80, penggunaan bersama=0.74 dan membimbing=0.78. Hal ini menunjukkan bahawa semua analisis data berada dalam keadaan mencukupi dalam terma pengagihan nilai, di mana nilai yang diterima mestilah lebih daripada 0.50.

Selanjutnya, bagi ujian *Bartlett's Test of Sphericity*, didapati kesemua dimensi terletak pada nilai yang tinggi iaitu mediasi aktif=3296, mediasi sekatan=2997, penggunaan bersama=2245 dan membimbing=2493. Maka, analisis bagi semua dimensi daripada mediasi pengasuhan iaitu mediasi aktif, mediasi sekatan, penggunaan bersama dan membimbing adalah diterima.

Jadual 4: Ujian KMO dan Barlett's bagi dimensi mediasi pengasuhan

Pemboleh ubah	KMO	Bartlett's Test		
	Nilai Cronbach's Alpha	Approx.Chi Square	Df	Sig.
Mediasi Aktif	0.87	3296	36	0.000
Mediasi Sekatan	0.80	2997	28	0.000
Penggunaan Bersama	0.74	2245	36	0.000
Membimbing	0.78	2493	28	0.000

Merujuk kepada Jadual 5 pula, nilai *eigenvalues* adalah melebihi 1.0 seperti yang disarankan oleh Kaiser (1960). Didapati *eigenvalues* bagi mediasi aktif adalah 4.1, mediasi sekatan adalah 4.4, penggunaan bersama adalah 3.7 dan membimbing adalah 3.7. Bagi nilai peratus varians pula, didapati 69 peratus bagi mediasi aktif, 73 peratus bagi mediasi sekatan, 74 peratus bagi penggunaan bersama dan 74 peratus bagi membimbing. Dalam hal ini, semua varians dan faktor diekstrak melebihi 60 peratus daripada keseluruhan varians. Sehubungan dengan itu, semua pemboleh ubah adalah diterima.

Jadual 5: Nilai Kebolehpercayaan *Cronbach's Alpha* dan bilangan item dimensi mediasi pengasuhan

Pemboleh ubah	Atribut	Eigenvalues	Nilai % Varians	Nilai Cronbach's Alpha
Mediasi Aktif	6	4.1	69	0.89
Mediasi Sekatan	6	4.4	73	0.89
Penggunaan Bersama	5	3.7	74	0.76
Membimbing	5	3.7	74	0.82

Selain itu, nilai kebolehpercayaan pengukuran adalah tinggi bagi semua dimensi iaitu mediasi aktif (0.87), mediasi sekatan (0.80), penggunaan bersama (0.74) dan membimbing (0.78). Namun begitu, ada tiga item yang terpaksa digugurkan daripada dimensi mediasi aktif iaitu item (MA5) "Saya sentiasa berkomunikasi dengan anak mengenai pendidikan media dan sosial", (MA7) "Saya sering memberikan nasihat dan panduan semasa anak berada di atas talian" dan (MA8) "Saya sentiasa menjelaskan kandungan media yang sesuai untuk anak". Penyingkiran item tersebut telah menjadikan dimensi mediasi aktif berkurang kepada enam item sahaja dan ia menjadikan nilai kebolehpercayaan dimensi ini telah meningkat daripada (0.87) kepada (0.89). Item ini terpaksa digugurkan bagi mengurangkan keclaruan kerana item-item yang asal mempunyai ciri kesamaan dengan item yang disingkirkan. Jadual 6 di bawah menunjukkan sumber utama terhadap item mediasi aktif dan item yang digugurkan seperti penjelasan di atas.

Jadual 6: Sumber utama terhadap setiap item mediasi aktif dan item yang digugurkan

No	Item	Sumber Utama
MA1	Saya sentiasa berbincang dengan anak untuk mengurangkan kesan negatif semasa pengasuhan digital.	Austin et al. (1990)
MA2	Saya sentiasa mengamalkan komunikasi interpersonal dengan anak untuk menggalakkan pemikiran yang kreatif.	Beck & Wood (1993)
MA3	Saya sentiasa berkomunikasi dengan anak untuk memberikan sokongan moral semasa pengasuhan digital.	Beck & Wood (1993)
MA4	Saya sentiasa membincangkan mengenai kandungan media bersama anak.	Wonsun et al. (2012)
MA5	Saya sentiasa berkomunikasi dengan anak mengenai pendidikan media dan sosial.	Hoover et al. (2004) (Digugurkan)
MA6	Saya sentiasa berkomunikasi dengan anak agar dapat mengurangkan kompromi yang tidak aktif semasa pengasuhan digital.	Isaacs & Koerner (2008)
MA7	Saya sering memberikan nasihat dan panduan semasa anak berada di atas talian.	Padilla-Walker & Coyne (2011) (Digugurkan)
MA8	Saya sentiasa menjelaskan kandungan media yang sesuai untuk anak.	Valkenburg et al. (2013) (Digugurkan)
MA9	Saya sentiasa duduk berdekatan dengan anak berbincang mengenai aktiviti atas talian.	Kirwil et al. (2009)

Manakala, dua item daripada dimensi mediasi sekatan telah disingkirkan iaitu item (MS6) “Saya mengurus penggunaan peranti digital anak yang berbentuk permainan video” dan (MS7) “Saya menetapkan peraturan untuk penggunaan media anak”. Penyingkiran item tersebut telah menjadikan dimensi mediasi sekatan berkurang kepada enam item sahaja dan menjadikan nilai mediasi sekatan ini meningkat daripada (0.80) kepada (0.89). Jadual 7 di bawah menunjukkan sumber utama terhadap item mediasi sekatan dan item yang digugurkan seperti penjelasan di atas.

Jadual 7: Sumber utama terhadap setiap item mediasi sekatan dan item yang digugurkan

No	Item	Sumber Utama
MS1	Saya menetapkan peraturan semasa memberikan peranti digital kepada anak.	Nathanson & Yang (2005)
MS2	Saya menyekat kandungan sebelum memberikan peranti digital kepada anak.	Livingstone et al. (2011)

MS3	Saya menyekat jumlah masa penggunaan peranti digital anak.	Livingstone et al. (2011)
MS4	Saya menyekat aktiviti anak semasa berada di atas talian.	Zaman & Nouwen (2016)
MS5	Saya menyekat penggunaan peranti digital anak yang berbentuk permainan video.	Nikken & Jansz (2006)
MS6	Saya mengurus penggunaan peranti digital anak yang berbentuk permainan video.	Nikken & Jansz (2006) (Digugurkan)
MS7	Saya menetapkan peraturan untuk penggunaan media anak.	Hwang et al. (2017) (Digugurkan)
MS8	Saya menetapkan peraturan untuk tujuan membimbing anak menggunakan peranti digital dengan betul.	Van & Van (2017)

Seterusnya bagi dimensi penggunaan bersama pula, empat item telah disingkirkan iaitu (PB1) “Saya sentiasa melibatkan diri dalam aktiviti penggunaan peranti digital bersama anak”, (PB2) “Saya sentiasa menggunakan peranti digital bersama anak”, (PB7) “Saya selalu menemani anak menggunakan peranti digital”, dan (PB9) “Saya sentiasa melakukan aktiviti penggunaan peranti digital bersama anak. Penyingkiran item tersebut telah menjadikannya berkurang kepada enam item sahaja dan nilai kebolehpercayaan dimensi mediasi sekatan ini telah meningkat daripada (0.74) kepada (0.76). Jadual 8 di bawah menunjukkan sumber utama terhadap item penggunaan bersama dan item yang digugurkan seperti penjelasan di atas.

Jadual 8: Sumber utama terhadap setiap item penggunaan bersama dan item yang digugurkan

No	Item	Sumber Utama
PB1	Saya sentiasa melibatkan diri dalam aktiviti penggunaan peranti digital bersama anak.	Nikken & Jansz, (2006) (Digugurkan)
PB2	Saya sentiasa menggunakan peranti digital bersama anak.	Nathanson (2008) (Digugurkan)
PB3	Saya berkongsi menggunakan peranti digital bersama anak tanpa membincangkan jumlah masa.	Hwang et al. (2017)
PB4	Saya bermain peranti digital bersama anak tanpa membincangkan jumlah masa.	Hwang et al. (2017)
PB5	Saya berkongsi menggunakan peranti digital bersama anak tanpa membincangkan jenis kandungan.	Hwang et al. (2017)
PB6	Saya bermain menggunakan peranti digital bersama anak tanpa membincangkan jenis kandungan.	Hwang et al. (2017)
PB7	Saya selalu menemani anak menggunakan peranti digital.	Coyne et al. (2011) (Digugurkan)

PB8	Saya mengasuh dengan menggunakan peranti digital anak secara bersama dengan tidak membincangkan kandungan.	Coyne et al. (2011)
PB9	Saya sentiasa melakukan aktiviti penggunaan peranti digital bersama anak.	Adi (2017) (Digugurkan)

Bagi faktor terakhir dalam konstruk mediasi pengasuhan iaitu membimbing, tiga item telah disingkirkan iaitu (MG1) “Saya membimbing anak menggunakan peranti digital dengan sentiasa berada di sekitar mereka”, (MG2) “Saya memberikan bimbingan kepada anak semasa melayari internet” dan (MG4) “Saya membimbing anak menggunakan peranti digital dengan cara duduk berdekatan”. Penyingkiran item tersebut telah menjadikan dimensi membimbing berkurang kepada lima item sahaja dan menjadikan nilai kebolehppercayaan dimensi membimbing meningkat daripada (0.78) kepada (0.82). Jadual 9 di bawah menunjukkan sumber utama terhadap item membimbing dan item yang digugurkan seperti penjelasan di atas.

Jadual 9: Sumber utama terhadap setiap item membimbing dan item yang digugurkan

No	Item	Sumber Utama
MG1	Saya membimbing anak menggunakan peranti digital dengan sentiasa berada di sekitar mereka.	Valkenburg et al. (1999) (Digugurkan)
MG2	Saya memberikan bimbingan kepada anak semasa melayari internet.	Nikken & Jansz (2013) (Digugurkan)
MG3	Saya memberikan kebenaran kepada anak melayari internet dengan bimbingan.	Niken & Jansz (2013)
MG4	Saya membimbing anak menggunakan peranti digital dengan cara duduk berdekatan.	Nikken & Scholds (2015) (Digugurkan)
MG5	Saya sentiasa memberikan bimbingan yang betul semasa anak menggunakan peranti digital secara bersendirian.	Smahelova et al. (2017)
MG6	Saya membimbing anak dengan mengawasi penggunaan peranti digital.	Nouwen et al. (2017)
MG7	Saya sentiasa membimbing aktiviti media anak daripada terdedah kepada bahaya semasa berada di atas talian.	Collier (2015)
MG8	Saya memberikan perhatian dengan membimbing anak untuk menggunakan peranti digital dengan betul.	Symons et al. (2017)

KEPUTUSAN KEBOLEHPERCAYAAN ITEM GAYA KEIBUBAAPAN

Analisis faktor kedua telah dijalankan bagi konstruk model pengukuran gaya keibubapaan yang merupakan pemboleh ubah terikat dalam kajian ini di mana ia mengandungi tiga dimensi di bawahnya iaitu autoritarian, autoritatif dan permisif. Jadual 10 di bawah menunjukkan ujian dan

kesesuaian pemboleh ubah untuk menganalisis faktor dalam konstruk model pengukuran gaya keibubapaan. Ujian *Kaiser-Mayer Olkin* (KMO) mendapati autoritarian=0.69, autoritatif=0.71, dan permisif=0.67. Hal ini menunjukkan bahawa semua analisis data berada dalam keadaan mencukupi dalam tema pengagihan nilai di mana nilai yang diterima mesti lebih daripada 0.5.

Selanjutnya, bagi ujian *Barlett's Test of Sphericity*, kesemua dimensi didapati terletak pada nilai yang tinggi pada kebarangkalian $p < 0.001$ iaitu autoritarian=1939 pada kebarangkalian, autoritatif=3268 pada kebarangkalian dan permisif=1224 pada kebarangkalian. Maka, analisis bagi semua dimensi daripada model gaya keibubapaan iaitu autoritarian, autoritatif dan permisif adalah terima.

Jadual 10: Ujian KMO dan Bartlett bagi dimensi gaya keibubapaan

Pemboleh ubah	KMO		Bartlett's Test	
	Nilai Cronbach's Alpha	Approx. Chi Square	Df	Sig.
Autoritarian	0.69	1939	45	0.000
Autoritatif	0.71	3268	45	0.000
Permisif	0.67	1224	28	0.000

Merujuk kepada Jadual 11 pula, nilai *eigenvalues* adalah melebihi 1.0 seperti yang disarankan oleh Kaiser 1960. *Eigenvalues* bagi autoritarian adalah 2.8, autoritatif 4.0 dan permisif 2.7. Nilai peratusan varians pula menunjukkan 57 peratus bagi autoritarian, 66 peratus autoritatif dan 55 peratus permisif. Dalam hal ini, jumlah yang lebih rendah masih diterima dalam sains sosial. Sehubungan dengan itu, semua pemboleh ubah adalah diterima (Cristenen, 2004).

Jadual 11: Nilai Kebolehpercayaan *Cronbach's Alpha* dan bilangan item dimensi gaya keibubapaan

Pemboleh ubah	Atribut	Eigenvalues	Nilai % Varians	Nilai Cronbach's Alpha
Autoritarian	5	2.8	57	0.80
Autoritatif	6	4.0	66	0.84
Permisif	5	2.7	55	0.72

Selain itu, merujuk kepada Jadual 10, nilai kebolehpercayaan pengukuran faktor gaya keibubapaan adalah tinggi bagi kesemua dimensi iaitu autoritarian (0.69), autoritatif (0.71), dan permisif (0.67). Namun begitu, ada beberapa item terpaksa digugurkan oleh penyelidik kerana item-item yang asal mempunyai ciri kesamaan item yang disingkirkan. Dengan itu, ia dapat mengurangkan kecelaruan dan jangka masa mengisi borang.

Lima item daripada dimensi autoritarian telah disingkirkan iaitu item (AN1) "Saya mengasuh anak untuk sentiasa mengikuti peraturan semasa menggunakan peranti digital", (AN3) "Saya meletakkan banyak peraturan semasa anak menggunakan peranti digital", (AN4) "Saya menetapkan hukuman semasa anak menggunakan peranti digital", (AN5) "Saya sentiasa memberikan arahan kepada anak semasa pengasuhan digital" dan (AN7) "Saya tidak menggalakkan anak berbincang semasa menggunakan peranti digital". Penyingkiran item

tersebut telah menjadikan dimensi autoritarian berkurang kepada enam item sahaja dan nilai kebolehpercayaan dimensi ini meningkat daripada (0.69) kepada (0.80). Jadual 12 di bawah menunjukkan sumber utama terhadap item autoritarian dan item yang digugurkan seperti penjelasan di atas.

Jadual 12: Sumber utama terhadap setiap item autoritarian dan item yang digugurkan

No	Item	Sumber Utama
AN1	Saya mengasuh anak untuk sentiasa mengikuti peraturan semasa menggunakan peranti digital.	Santrock (2007) (Digugurkan)
AN2	Saya sangat tegas semasa memberikan pengasuhan digital kepada anak.	Yahaya & Latif (2005)
AN3	Saya meletakkan banyak peraturan semasa anak menggunakan peranti digital.	Christina et al. (2014) (Digugurkan)
AN4	Saya menetapkan hukuman semasa anak menggunakan peranti digital.	Christina et al. (2014) (Digugurkan)
AN5	Saya sentiasa memberikan arahan kepada anak semasa pengasuhan digital.	Christina et al. (2014) (Digugurkan)
AN6	Saya mementingkan arahan dipatuhi oleh anak semasa menggunakan peranti digital.	Wan Anita (2016)
AN7	Saya tidak menggalakkan anak berbincang semasa menggunakan peranti digital.	Wan Anita (2016) (Digugurkan)
AN8	Saya tegas dalam mengawal had masa penggunaan peranti digital anak.	Wan Anita (2016)
AN9	Saya mementingkan anak menjaga tingkah laku dengan baik semasa menggunakan peranti digital.	Wan Anita (2016)
AN10	Saya mendidik anak dengan tegas menggunakan peranti digital.	Diana & Lee (2018)

Seterusnya bagi dimensi autoritatif pula, empat item telah disingkirkan iaitu (AF2) “Saya mengamalkan peraturan dengan memberikan galakan kepada anak untuk menggunakan peranti digital”, (AF3) “Saya menjadi sebagai model tingkah laku yang baik kepada anak dalam pengasuhan digital”, (AF8) “Saya sentiasa bersemangat dalam memberikan pengasuhan digital kepada anak”, dan (AF10) “Saya mempraktikkan ciri-ciri kepimpinan yang baik untuk memberikan pengasuhan digital kepada anak”. Penyingkiran item tersebut telah menjadikan dimensi autoritatif berkurang kepada enam item sahaja dan menjadikan nilai kebolehpercayaan dimensi ini telah meningkat daripada (0.71) kepada (0.84). Jadual 13 di bawah menunjukkan sumber utama terhadap item autoritatif dan item yang digugurkan seperti penjelasan di atas.

Jadual 13: Sumber utama terhadap setiap item autoritatif dan item yang digugurkan

No	Item	Sumber Utama
AF1	Saya mengamalkan peraturan dengan memberikan sokongan kepada anak semasa menggunakan peranti digital.	Buri et al. (1988)
AF2	Saya mengamalkan peraturan dengan memberikan galakan kepada anak untuk menggunakan peranti digital.	Buri et al. (1988) (Digugurkan)
AF3	Saya menjadi sebagai model tingkah laku yang baik kepada anak dalam pengasuhan digital.	Buri et al. (1988) (Digugurkan)
AF4	Saya sentiasa bertanggungjawab memberikan pengawasan kepada anak semasa menggunakan peranti digital.	Christina et al. (2014)
AF5	Saya sentiasa mengawasi kemahuan anak semasa pengasuhan digital.	Christina et al. (2014)
AF6	Saya sedia mendengar pandangan anak semasa menggunakan peranti digital.	Hafizah (2012)
AF7	Saya mendidik anak menggunakan peranti digital dengan toleransi.	Hamidah (2013)
AF8	Saya sentiasa bersemangat dalam memberikan pengasuhan digital kepada anak.	Diana & Lee (2018) (Digugurkan)
AF9	Saya percaya kepada diri sendiri untuk memberikan pengasuhan digital kepada anak.	Diana & Lee (2018)
AF10	Saya mempraktikkan ciri-ciri kepimpinan yang baik untuk memberikan pengasuhan digital kepada anak.	Diana & Lee (2018) (Digugurkan)

Bagi dimensi terakhir dalam model gaya keibubapaan iaitu permisif, tiga item telah disingkirkan iaitu (PF1) “Saya mengamalkan sifat bertolak ansur semasa memberikan pengasuhan digital”, (PF4) “Saya mempraktikkan pengasuhan digital anak dengan autonomi” dan (PF8) “Saya memberikan kebebasan kepada anak menggunakan peranti digital”. Penyingkiran item tersebut telah menjadikan dimensi permisif berkurang kepada enam item sahaja dan menjadikan nilai kebolehpercayaan dimensi ini meningkat daripada (0.67) kepada (0.72). Jadual 14 di bawah menunjukkan sumber utama terhadap item permisif dan item yang digugurkan seperti penjelasan di atas.

Jadual 14: Sumber utama terhadap setiap item permisif dan setiap item yang digugurkan

No	Item	Sumber Utama
PF1	Saya mengamalkan sifat bertolak ansur semasa memberikan pengasuhan digital.	Reitman et al. (2002) (Digugurkan)
PF2	Saya memberikan kebebasan kepada anak menggunakan peranti digital.	Baumrind (2005)
PF3	Saya mempraktikkan menggunakan sedikit hukuman kepada anak semasa pengasuhan digital.	Feldman (2006)
PF4	Saya mempraktikkan pengasuhan digital anak dengan autonomi.	Igbo & Ihejiene (2014) (Digugurkan)
PF5	Saya membenarkan anak menggunakan peranti digital dengan sedikit kebebasan.	Igbo & Ihejiene (2014)
PF6	Saya membenarkan anak menggunakan peranti digital dengan tanpa tuntutan semasa pengasuhan digital.	Inam et al. (2016)
PF7	Saya memberikan peluang kepada anak menggunakan peranti digital secara sendirian.	Inam et al. (2016)
PF8	Saya memberikan kebebasan kepada anak menggunakan peranti digital.	Diana & Lee (2018) (Digugurkan)

KESIMPULAN

Memahami kesahan dan instrumen adalah sangat penting bagi penyelidik dalam memastikan sesuatu instrumen sesuai digunakan sebagai alat pengukuran terhadap sesuatu populasi kajian. Manakala, ujian kebolehpercayaan instrumen pula sangat penting dalam setiap kajian yang dijalankan kerana ia berfungsi untuk menguji setiap keupayaan item soalan bagi tujuan mendapatkan ciri-ciri instrumen yang konsisten dan baik. Berdasarkan hasil keputusan yang diperolehi daripada pelbagai ujian psikometrik, penilaian pakar, kesahan borang soal selidik dan juga nilai kebolehpercayaan *Cronbach's Alpha* serta ujian *Kaiser-Meyer Olkin* (KMO) dan *Bartlett's Test of Sphericity*, sebanyak 24 item soalan telah digugurkan. Manakala baki 38 item soalan tersebut boleh dijadikan sebagai alat instrumen untuk mengukur tahap pelaksanaan mediasi pengasuhan dan gaya keibubapaan terhadap pengasuhan digital ke atas perkembangan kanak-kanak. Hasil daripada gabungan dua teori iaitu teori mediasi pengasuhan dan gaya keibubapaan serta kesahan instrumen yang dilaksanakan, ia membuktikan kajian ini menggunakan teori yang sesuai untuk membangunkan instrumen kajian bagi menilai mediasi pengasuhan digital dan gaya keibubapaan terhadap ibu bapa yang mempunyai anak-anak seawal usia enam bulan. Kajian ini juga dapat merapatkan jurang yang dibangkitkan dalam permasalahan kajian melalui pembangunan instrumen yang amat bersesuaian bagi mengkaji ibu bapa yang berada dalam persekitaran budaya timur terutamanya di Malaysia.

BIODATA

Dayangku Egawaty Binti Awang Yusof ialah merupakan pelajar pascasiswazah Doktor Falsafah di Pusat Kajian Media dan Komunikasi (MENTION), Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan, Universiti Kebangsaan Malaysia. Email: dayangkuegawaty@gmail.com

Chang Peng Kee adalah Profesor Madya di Pusat Kajian Media dan Komunikasi (MENTION), Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan dan Felo Kanan Bersekutu di Institut Kajian Etnik (KITA), Universiti Kebangsaan Malaysia. Kepakaran beliau adalah perhubungan awam dan pementakan media. Email: chang@ukm.edu.my

Mohd Azul Mohamad Salleh (PhD) adalah pensyarah kanan di Pusat Kajian Media dan Komunikasi (MENTION), Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan, Universiti Kebangsaan Malaysia. Kepakaran beliau adalah media baharu dan teknologi komunikasi. Email: azul@ukm.edu.my

Rachel Chan Suet Kay (PhD) adalah pensyarah kanan di Institut Kajian Etnik (KITA), Universiti Kebangsaan Malaysia. Beliau juga memegang jawatan sebagai pengerusi bagi jawatankuasa Penerbitan KITA, Universiti Kebangsaan Malaysia. Email: rachelchansuetkay@ukm.edu.my

RUJUKAN

- Abdul, M. A., Ismail, H., Mohamad, I., & Osman, Z. (2019). Perkembangan emosi kanak-kanak menggunakan kaedah pengajaran berasaskan aktiviti muzik. *Jurnal Pendidikan Awal Kanak-kanak Kebangsaan*, 8, 17-23.
- Adi, T. N. (2017). Pola pengawasan orang tua terhadap aktivitas anak di dunia maya: Studi kasus pada keluarga dengan anak remaja usia 12-19 tahun di Purwokerto. *Acta Diurnal*, 13(2), 1-20.
- Akkaya, S., Tan, Z., Kapıdere, M. & Şahin. S. (2021). Investigation of the relationship between parents' awareness of digital parenting and the effect of digital games on their children. *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 22(1), 889-917.
- Aksoy, A. B., & Dere Çiftçi, H. (2014). *Erken çocukluk döneminde oyun*. Ankara: Pegem Akademi. <https://depo.pegem.net/9786053648574.pdf>
- Brown, A., & Council on Communications and Media. (2016). Policy statement: Media use by children younger than 2 years. *Pediatrics*, 128(5), 1040– 1045.
- Aslan, M. (2019). Peran pola asuh orangtua di era digital. *Jurnal Studia Insania*, 7(1), 20-34.
- Austin, E. W., Robert, D., & Nass, C. (1990). Influences of family communication on children's television-interpretation process. *Communication Research*, 17(4), 545-564.
- Austin, E. W. (1993). Exploring the effects of active parental mediation of television content. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 37(2), 147-158.
- Australian Government Department of Health. (2014). *Move and play every day: national physical activity recommendations for children 0-5 years*. Canberra: Commonwealth of Australia, Department of Health and Ageing.
- Azizi, M., Monirpour, N., & Khani, S. E. (2018). The relationship between parenting styles and behavioral disorder in LD children. *Riview of European Studies*, 10(2), 46-52.
- Baran, S. J., & Davis, D. K. (2014). *Mass communication theory: Foundations, ferment, and future* (7th ed.). USA: Cengage Learning.
- Baumrind, D. (1971). Current patterns of parental authority. *Developmental Psychology*, 4(1, Pt.2), 1-103. <https://doi.org/10.1037/h0030372>
- Baumrind, D. (2005). Patterns of parental authority and adolescent autonomy. *Journal of New Directions for Child & Adolescent Development*, 2005(108), 61-69.
- Beck, R. J., & Wood, D. (1993). The dialogic socialization of aggression in a family's court of reason and inquiry. *Discourse Processes*, 16(3), 341-363.
- Berita Nasional. (2018, Mac 30). Hadkan anak guna gajet elak rosak penglihatan. <https://www.bharian.com.my/berita/nasional/2018/03/405643/hadkan-anak-guna-gajet-elak-rosak-penglihatan>
- Bernama. (2020, Januari 5). Padah menanti jika berikan anak gajet lebih dua jam sehari. *Berita (Media Corp. SG)*. <https://berita.mediacorp.sg/mobilem/gayahidup/padah-menanti-jika-berikan-anak-gajet-lebih-dua-jam-sehari/4385644.html>
- Bond, T. G., & Fox, C. M. (2015). *Applying the Rash Model: Fundamental measurement in the human sciences* (3rd ed.). New York: Routledge.
- Bujizen, M., & Valkenburg, P. M. (2005). Parental mediation of undesired advertising effect. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 49(2), 153-165.

- Buri, J. R., Louiselle, P. A., Misukanis, T. M., & Mueller, R. A. (1988). Effects of parental authoritarianism and authoritativeness on self-esteem. *Personality and Social Psychology Bulletin, 14*(2), 271–282.
- Bronfenbrenner, U. (1986). Ecology of the family as a context for human development: Research perspectives. *Developmental Psychology, 22*(6), 723-724.
- Chen, V. H. H., & Chng, G. S. (2016). Active and restrictive parental mediation over time: Effects on youths' self-regulatory competencies and impulsivity. *Computers & Education, 98*, 206-212.
- Christina Andin, Abdul Said Ambotang, & Musirin Mosin. (2014). Penerimaan remaja melayu terhadap gaya keibubapaan. *Prosiding Seminar Kebangsaan Integriti Keluarga (SKIK 2014)*, Universiti Malaysia Sabah.
- Chua, Y. P. (2009). *Kaedah dan statistik penyelidikan asas statistik penyelidikan buku 2*. McGraw-Hill Education.
- Collier, K. M. (2015). *Does parental mediation of media influence child outcomes? A meta-analysis on media time, content, aggression, substance use, sexual behavior, and health outcomes* [Master thesis, Brigham Young University, Utah]. ProQuest Dissertations.
- Coyne, S. M., Padilla-Walker, L. M., Stocklade, L., & Day, R. D. (2011). Game on girls associations between co-playing video games and adolescent behavioural and family outcomes. *Journal Adolescent Health, 49*(2), 160-165.
- Cristenen, L., B. (2004). *Experimental methodology* (9th ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Crystal Ling, & Hon Kai Yee. (2021). Parental mediation: Its impact on contexts of emotional behavioral adjustment among children in Kota Kinabalu district. *Cogent Social Sciences, 7*(1), 1870070.
- Feldman, R. S. (2006). *Development across the life span* (4th ed.). Pearson/Prentice Hall.
- Hafizah Abu Bakar. (2012). *Hubungan gaya keibubapaan dengan penghargaan sendiri pelajar sekolah* [Tesis Pendidikan dan Pembangunan Manusia, Universiti Pendidikan Sultan Idris].
- Hamidah Sulaiman. (2013). *Hubungan antara kecerdasan. Emosi dengan gaya asuhan ibu bapa dalam kalangan remaja sekolah* [Tesis Dr. Fal, Fakulti Pendidikan, Universiti Malaya].
- Hermawati., D., Rahmadi, F. A., Sumekar, T. A., & Winarni, T. I. (2018). Early electronic screen exposure and autistic-like symptoms. *Intractable & Rare Diseases Research, 7*(1), 69-71.
- Hoover, S., Clark, L. S., & Alter, D. (2004). *Media, home & family*. New York: Routledge.
- Hsieh, Y. P., Yen, C. F., & Chou, W. J. (2019). Development and validation of parental smartphone use management scale (PSUMS): Parents' perceived self-efficacy with adolescents with attention deficit hyperactivity disorder. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 16*(8), 1423.
- Hwang, Y., Choi, I., Yum, J. Y., & Jeong, S. H. (2017). Parental mediation regarding children's smartphone use: Role of protection motivation and parenting style. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking, 20*(6), 362-368.
- Igbo, J. N., & Ihejiene, M. A. (2014). Influence of parenting style of deviant behaviors and academic achievement of secondary school student in Garoua, Northern Cameroun. *International Journal of Educational Science and Research, 4*(5), 19-34.

- Inam, A., Nomaan, S., & Abiodullah, M. (2016). Parents' parenting styles and academic achievement of underachievers and high achievers at middle school level. *Bulletin of Education and Research*, 38(1), 57-74.
- Isaacs, A., & Koerner, A. F. (2008). *Linking familial typologies: An investigation of the relationship between parenting style and family communication patterns*. Paper presented at the Annual meeting of the International Communication Association, May 2008, Montreal, Canada.
- Johanson, G. A., & Brooks, G. P. (2010). Initial scale development: Sample size for pilot studies. *Educational and Psychological Measurement*, 70(3), 394-400.
- Kaiser, H. F. (1960). The application of electronic computers to factor analysis. *Education and Psychological Measurement* 20(1), 141-151.
- Kirwil, L., Garmendia, M., Garitaonandia, C., & Fernández, G. M. (2009). Parental mediation. In S. Livingstone & L. Haddon (Eds.), *Kids online: Opportunities and risks for children* (1st ed., pp. 199–216). Bristol: Policy Press.
- Konok, V., Bunford, N., & Miklosi, A. (2018). Associations between child mobile use and digital parenting style in Hungarian families. *Journal of Children and Media*, 14(1), 91-109.
- Likert, R. (1932). A technique for measurement of attitudes. *Archives of Psychology*, 22(140), 5-55.
- Leedy, P., & Ormrod, J. (2000). *Practical research: Planning and design* (7th ed.). Pearson College Div.
- Livingstone, S., Hasebrink, U., Gorzig, A., & Olafsson, K. (2011). *Risks and safety on the Internet: The perspective of European children*. EU Kids Online. <http://eprints.lse.ac.uk/33731/>
- Livingstone, S., & Helsper, E. J. (2008). Parental mediation of children's Internet use. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 52(4), 581–599.
- Mounton, P. Y., & Tuma, J. M. (1988). Stress, locus of control and role satisfaction in clinic and control mothers. *Journal of Clinical Child Psychology*, 17(3), 217-224.
- Napitupulu, N. F., Barlianto, W. B., & Rachmawati, S. D. (2020). Parenting style on school age children that addicted to mobile phone (A phenomenology study). *Indian Journal of Public Health Research and Development*, 11(2), 1550-1554.
- Naquiah Nahar, Sahrnizam Sangi, Dharsigah, A/P Baniear Salvam, Nurhidayu Rosli, & Abdul Hafiz Abdullah. (2017). Impak teknologi moden dalam kehidupan dan perkembangan kanak-kanak hingga usia remaja. *UMRAN International Journal of Islamic and Civilization Studies*, 5(1), 87-99.
- Nathanson, A. (2002). The unintended effects of parental mediation of television on adolescents. *Media Psychology*, 4(3), 207-230.
- Nathanson, A., & Yang, M. (2005, May). *Reconceptualizing coviewing as a kind of mediation* (conference paper). Paper presented at the 54th annual conference of the International Communication Association, New York.
- Nathanson, A. I. (2008). Parental mediation strategies. In W. Donsbach (Ed.), *The international encyclopedia of communication* (pp. 3506-3508). Malden, MA: Wiley-Blackwell.
- Nikken, P., & Jansz, J. (2006). Parental mediation of children's videogame playing: A comparison's of the report by parents and children. *Learning, Media and Technology*, 31(2), 181-202.

- Nikken, P., & Jansz, J. (2013). Developing scales to measure parental mediation of young children's Internet use. *Learning, Media, and Technology, 39*(2), 250–266.
- Nikken, P., & Schols, M. (2015). How and why parents guide the media use of young children. *Journal of Child and Family Studies, 24*(11), 3423-3435.
- Norhasliza Pama. (2017). Ayah ibu mesti tahu ada 7 kesan buruk pada anak jika asyik main gajet. *Pa&Ma*.
- Nouwen, M., JafariNaimi, N., & Zaman, B. (2017). Parental controls: Reimagining technologies for parent-child interaction. *Proceedings of 15th European Conference on Computer-Supported Cooperative Work-Exploratory Papers* (Vol. 2017, pp. 18-34). European Society for Socially Embedded Technologies (EUSSET).
- Nurhamizah Hashim, & Asbah Razali. (2019). Teknologi dan media sosial dalam komunikasi ibubapa dan anak-anak. *Jurnal Komunikasi: Malaysian Journal of Communication, 35*(4), 337-352.
- Nurul Izzati Asyiqin Bahtiar, & Manisah Mohd Ali. (2021). Pengaruh gaya keibubapaan terhadap penggunaan peranti teknologi dalam kalangan kanak-kanak bermasalah pembelajaran. *Jurnal Dunia Pendidikan, 3*(1), 500-514.
- Padilla-Walker, L. M., & Coyne, S. M. (2011). "Turn that thing off!" Parent and adolescent predictors of proactive media monitoring. *Journal of Adolescence, 34*(4), 705-715.
- Palupi, Y. (2015). *Digital Parenting sebagai wahana terapi untuk menyeimbangkan dunia digital dengan dunia nyata bagi anak*. Seminar Nasional Universitas PGRI Yogyakarta (pp. 47-50). Universitas PGRI Yogyakarta.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative evaluation and research methods* (3rd ed.). Sage Publication.
- Raja, R., & Nagasubramani, P. C. (2018). Impact of modern technology in education. *Journal of Applied and Advanced Research, 3*(1), S33-S35.
- Reitman, D., Rhode, P. C., Hupp, S. D. A., & Altobello, C. (2002). Development and validation of the parental authority questioner-revised. *Journal of Psychopathology and Behavioural Assessment, 24*(2), 119-127.
- Rodhiya, A. Y. F. (2020). What we talk about when we talk about: "Digital parenting". *Psikobuletin: Buletin Ilmiah Psikologi, 1*(1), 29-37.
- Rossen Dini, Mazalah Ahmad, Norhaslinda Mohd Sidek, Aidah Abdul Karim, Nur Ayu Johari, Kamaruzaman Jusoff, Mohammad Shanudin Zakaria, Khairul Anwar Mastor, & Siti Rajayah Ariffin. (2009). Kesahan dan kebolehpercayaan soal selidik gaya e-pembelejaran (eLSE) versi 8.1 menggunakan model pengukuran Rasch. *Jurnal Pengukuran dan Kualiti Analisis 5*(2), 15-27.
- Santrock, J. W. (2007). *Perkembangan anak* (Edisi ke-11). Jakarta: Erlangga.
- Setiawan, R. (2017). Kebebasan ekpresi individual dalam pembangunan manusia era digital. *Prosiding Seminar Nasional Pendidikan FKIP UNTIRTA 2017* (pp. 169-178).
- Siti Aishah Yusoff. (2014, Januari 2). Gadget ibarat pengasuh kedua. *Utusan Online*. http://akhbar-utusan.blogspot.com/2014/01/utusan-online-keluarga_2.html#
- Subrahmanyam, K., & Greenfield, P. (2008). Online communication and adolescent relationships. *The Future of Children, 18*(1), 119-146.
- Shin, W., Huh, J., & Faber, R. J. (2012). Tweens' online privacy risks and the role parental mediation. *Journal of Broadcasting & Electronic Media, 56*(4), 632-649.

- Smahelova, M., Juhova, D., Cermak, I., & Smahel (2017). Mediation of young children's digital technology use: The parents perspective. *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*, 11(3), Article 4.
- Sundus, M. (2018). The impact of using gadgets on children. *Journal of Depression and Anxiety*, 7(1), 1-3.
- Symons, K., Ponnet, K., Walrave, M., & Heirman, W. (2017). A qualitative study into parental mediation of adolescents' Internet use. *Computers in Human Behavior*, 73, 423-432.
- Taber, K. S. (2018). The use of Cronbach's alpha when developing and reporting research instruments in science education. *Res Sci Educ*, 48, 1273-1296.
- Ummah, S. S. (2018). The positive and negative impacts of using gadget in social, education, and religion changes for children. *Al Hikmah Proceedings on Islamic Early Childhood Education (AH-PIECE, Vol. 1, pp. 11-16)*.
- Valkenburg, P. M., Krcmar, M., Peeters, A. L., & Marseille, N. M. (1999). Developing a scale to assess three style of television mediation: "Instructive mediation," "restrictive mediation," and "social coviewing". *Journal of Broadcasting and Electronic Media*, 43(1), 52-66.
- Valkenburg, P. M., Piotrowski, J. T., Hermanns, J., & de Leeuw, R. (2013). Developing and validating the perceived parental media mediation scale: A self-determination perspective. *Human Communication Research*, 39(4), 445-469.
- Valkenburg, P. M., & Piotrowski, J. T. (2017). *Plugged in: How media attract and affect youth*. Yale University Press.
- Van Kruistum, C., & Van Steensel, R. (2017). The tacit dimension of parental mediation. *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*, 11(3), Article 3.
- Vijayalakshmi, A., Lin, M. H., & Laczniak, R. N. (2020). Evaluating adolescents' responses to Internet ads: Role of ad skepticism, Internet literacy, and parental mediation. *Journal of Advertising*, 49(3), 292-308.
- Viswanath. S., Asokan, S., Geethapriya, P. R., & Eswara, K. (2020). Parenting styles and their influence on child's dental behavior and caries status: An analytical cross-sectional study. *Journal of Clinical Pediatric Dentistry*, 44(1), 8-14.
- Wan Anita Wan Abas. (2016). Hubungan antara gaya keibubapaan dengan penggunaan internet kanak-kanak. *Asian Journal of Applied Communication (AJAC)*, 6(1).
- William, C. (2007). Research methods. *Journal of Business & Economic Research*, 5(3), 65-72.
- Wulandari, D., Lee J. C., & Narawi, S. M. S. (2018). Pengaruh gaya asuhan ibu bapa terhadap gejala ponteng sekolah. *Journal of Education and Social Science*, 9(2), 11-22.
- Yahaya, A., & Latif, J. S. (2005). *Membentuk identiti remaja*. PTS Publication & Distributions.
- Yang, Z., & Schaninger, C. (2010). The impact of parenting strategies on smoking behavior: The role of child self-esteem trajectory. *Journey of Public Policy & Marketing*, 29(2), 232-247.
- Yusof, R. (2004). *Penyelidikan sains sosial*. PTS Publication & Distributions.
- Zainuddin Isa. (2018, Januari 28). Apabila media sosial "menguasai" tidur. *Berita Harian Online*. <https://www.bharian.com.my/kolumnis/2018/01/381516/apabila-media-sosial-menguasai-tidur>
- Zaman, B., & Nouwen, M. (2016). Parental control: Advice for parents, researcher and industry. *EU Kids Online*, 1-9. <http://eprints.lse.ac.uk/65388/>